

Oekraïne: van graanschuur naar

Oekraïne is met ruim 600.000 km² het grootste land van Europa en grenst maar liefst aan zeven andere landen: Rusland, Wit Rusland, Polen, Hongarije, Slowakije, Moldavië en Roemenië. Het land staat bekend om haar zeer vruchtbare aarde. Naast het enorme potentieel in de landbouw telt Oekraïne ruim 46 miljoen inwoners. Het overgrote deel van de bevolking (70%) woont in stedelijke gebieden en de koopkracht neemt geleidelijk toe. De ontwikkelingen in Oekraïne worden dan ook nauwlettend gevolgd door het Nederlands agrarische bedrijfsleven. Zeker nu het land lid is geworden van de WTO en onderhandelingen zijn gestart met de EU over een vrijhandelsakkoord.

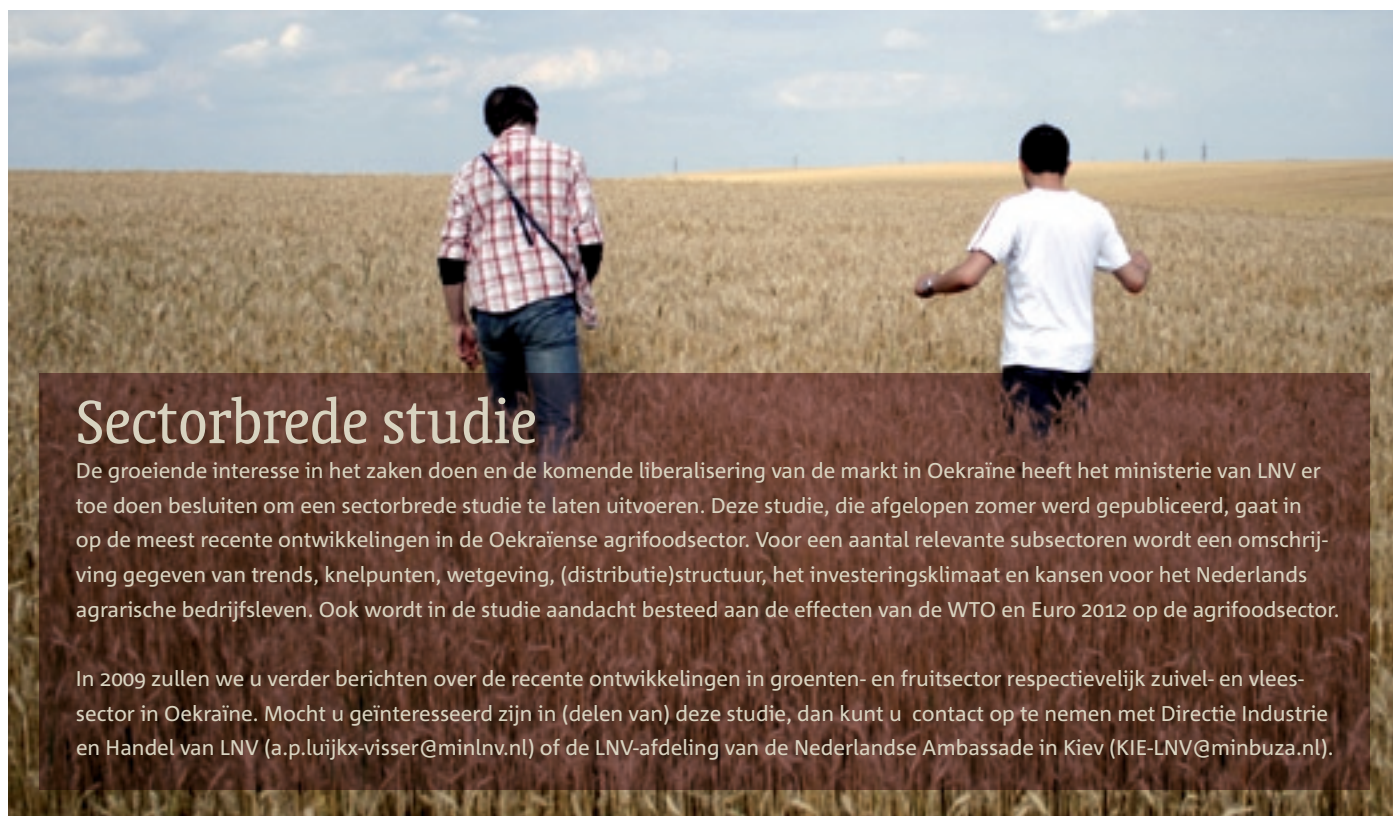
Oekraïne vormt met een economische groei van gemiddeld 7% per jaar een zeer interessante consumentenmarkt voor voedingsmiddelen. Het besteedbaar inkomen is de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen met

als gevolg dat de retailsector in Oekraïne zich enorm ontwikkelt. De omzet in de retailmarkt wordt geschat op 12 miljard euro en de omzet is de laatste jaren met gemiddeld 23% gegroeid. Oekraïne staat als land dan

ook in de top 5 van in totaal 30 opkomende retailmarkten. Maakte de categorie super- en hypermarkten in 2004 nog 11% uit van de retailmarkt, in 2007 is dit percentage gestegen naar 20% en in sommige steden als Kiev, Dnipropetrovsk en Kharkov zelfs naar 40%. Experts verwachten voor de komende vijf tot tien jaar een gemiddelde groei van maar liefst 10%. Retailbedrijven als Fozzy Group, Furshet, Metro Cash and Cary, Kviza Trade zijn door het gehele land actief. De concurrentie neemt de laatste jaren toe, nu ook bedrijven als Auchan en Okey vestigingen in Oekraïne hebben geopend. Daarentegen is de inflatie in 2008 – na een periode van daling – weer sterk toegenomen (meer dan 20%) als gevolg van een grote binnenlandse vraag, stijgende energieprijzen en hogere voedselprijzen op de wereldmarkt.

Graanschuur van Europa

Oekraïne stond in het verleden bekend als de graanschuur van Europa. Met ruim 40

Sectorbrede studie

De groeiende interesse in het zaken doen en de komende liberalisering van de markt in Oekraïne heeft het ministerie van LNV er toe doen besluiten om een sectorbrede studie te laten uitvoeren. Deze studie, die afgelopen zomer werd gepubliceerd, gaat in op de meest recente ontwikkelingen in de Oekraïense agrifoodsector. Voor een aantal relevante subsectoren wordt een omschrijving gegeven van trends, knelpunten, wetgeving, (distributie)structuur, het investeringsklimaat en kansen voor het Nederlands agrarische bedrijfsleven. Ook wordt in de studie aandacht besteed aan de effecten van de WTO en Euro 2012 op de agrifoodsector.

In 2009 zullen we u verder berichten over de recente ontwikkelingen in groenten- en fruitsector respectievelijk zuivel- en vleessector in Oekraïne. Mocht u geïnteresseerd zijn in (delen van) deze studie, dan kunt u contact op te nemen met Directie Industrie en Handel van LNV (a.p.luijckx-visser@minlnv.nl) of de LNV-afdeling van de Nederlandse Ambassade in Kiev (KIE-LNV@minbuza.nl).

hypermarkt

Nieuwe Landbouwwattaché in Oekraïne

miljoen hectare landbouwgrond heeft het land als leverancier, verwerker en exporteur van grondstoffen en verwerkte producten enorme mogelijkheden. Na de onafhankelijkheid en economische teruggang in de jaren negentig had de voedselverwerkende industrie het in Oekraïne zeer moeilijk. Vanaf 1999 kwam hierin verandering en groeide de sector in de periode 1999-2007 jaarlijks met 14%. Belangrijke trends die momenteel zijn waar te nemen: fusies en samenwerkingsverbanden tussen ondernemingen, aanschaf van moderne apparatuur en introductie van nieuwe technologie, kwaliteitsverbetering en breder productassortiment, introductie van handelsmerken en meer gebruik van marketingstrategieën c.q. instrumenten.

Investeringsmogelijkheden

De totale buitenlandse directe investeringen in Oekraïne zijn vooral na de Oranjerevoluatie sterk toegenomen van 6,5 miljard euro in 2004 naar bijna 24 miljard euro in 2007. Nederland was vorig jaar met 1,9 miljard euro de op twee na grootste investeerder in Oekraïne. Investeringen in de agrifoodsector blijven echter achter en maken circa 6,5% uit van het totaal aantal buitenlandse directe investeringen. Het overgrote deel (72%) wordt geïnvesteerd in de voedselverwerkende industrie en het overige deel (28%) in de primaire sector, waarvan tweederde in de akkerbouwsector en 22% in de veehouderijsector. Investeringsmogelijkheden zijn er vooral bij de retail (distributie, opslag- en koelfaciliteiten, bij de verwerkende industrie die zich richt op verzameling en opslag van agrarische producten (machines, apparatuur, opslag, sortering, verpakking, etc.). En ook bedrijven die zich bezig houden met dienstverlening (certificering, leasing, advisering, e.d.). Ondanks een sterke toename (+27%) in 2007 van investeringen in de agrofood sector blijven buitenlandse investeerders alsnog terughoudend. De onzekere politieke situatie speelt daarbij een belangrijke rol. Onzekerheid is er vooral rond het gevoerde landbouwbeleid en in het bijzonder de

Afgelopen zomer vond op de post Kiev de wisseling van de Landbouwwattaché plaats. Na ruim vijf jaar nam Ton Verhagen afscheid van zijn uitgebreide netwerk en collega's op de ambassade. Meeuwes Brouwer nam de werkzaamheden van hem over. Oekraïne staat in het middelpunt van de belangstelling. Het Nederlands agrarische bedrijfsleven raakt steeds meer geïnteresseerd in dit Oost-Europese land en investeringen en handel groeien gestaag. De nieuwe Landbouwwattaché ziet veel overeenkomsten maar ook verschillen met zijn vorige werkgebied Roemenië en Bulgarije. Brouwer: "Ik ben van mening dat persoonlijke relaties en contacten met bedrijven en lokale autoriteiten ook in Oekraïne van wezenlijk belang zijn voor het succesvol zaken doen. De samenwerking in de landbouwsector verloopt ook hier nog moeizaam. De snelle ontwikkeling van de retailsector zorgt onder andere dat de middenklasse met een redelijk besteedbaar inkomen groeit. Toch is de markt in Oekraïne momenteel veel meer afgeschermd voor buitenlandse agrarische producten. Voor wat betreft dit laatste zijn er grote veranderingen op komst. Oekraïne is dit voorjaar namelijk lid geworden van de WTO en onderhandelingen met de Europese Unie voor een vrijhandelsakkoord zijn gestart."

Meeuwes Brouwer verovert de Oekraïne

regelgeving van grondaangelegenheden en belastingzaken. Zo is de vertraagde en gedeeltelijke teruggave van de BTW een groot struikelblok voor veel bedrijven.

Handel en WTO

Oekraïne is een netto-exporteur van agrarische producten. De export steeg van 1,4 miljard euro in 2001 naar 4,86 miljard euro in 2007, terwijl de import in diezelfde periode steeg van 88 miljoen naar 3,2 miljard euro. Plantaardige en dierlijke oliën en vetten, granen, oliehoudende zaden en zuivel zijn voor Oekraïne de belangrijkste

exportproducten. Voor wat betreft import gaat het vooral om vis en visproducten, (verwerkte) groenten en fruit, vlees en fris- en alcoholische dranken. Het WTO-lidmaatschap zal de tarieven aan de grens van zuivel doen verlagen van circa 25% naar 10% en die voor vlees van 21,5 naar 13%. De verwachting is dat op korte termijn als gevolg van WTO de binnenlandse productie met 7% zal krimpen en de Oekraïense invoer met 10% zal stijgen. Dit biedt mogelijkheden voor Nederlandse exporterende bedrijven van onder meer zuivel- en vleesproducten.